

331 Праця. Зайнятість. Робота. Економіка праці. Організація праці

3.07 Адміністративний устрій. Органи. Департаменти

Це правило стосується всіх таблиць УДК, оскільки Консорціум УДК прибирає дублетні СВ із нижчих підкласів і збирає їх в одному місці для зручнішого використання.

Звернімо увагу на клас 338.48 **Туризм. Економіка туризму**. Попри те, що клас 33 Економіка. Економічні науки містить підклас 338 Економічне становище. Економічна політика. Управління та планування в економіці. Виробництво. Послуги. Ціни, а йому ієрархічно підпорядкований 338.4 Виробництво продукції та надання послуг за галузями економіки, логічно припустити, що на першому місці слід

вказати **Туризм**, а далі — *Економіку туризму*, тому все, що стосується туризму, збираємо у класі 338.48. Є також індекс УДК 796.5 Туризм. Гірський спорт. Спортивне орієнтування, який більше стосується спорту та детально не розписаний. Якщо вирішили зберігати літературу саме у класі 796.5, то, як виняток, рекомендуємо використовувати фасетну класифікацію, наприклад:

338.48 Туризм. Економіка туризму — якщо групувати літературу в цьому класі

та
796.5:338.48 — якщо збирати видання цієї тематики у класі Туризм. Гірський спорт. Спортивне орієнтування.

Надійшла до редакції 18 серпня 2019 року

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 027.53(477.63-25)ДОУНБ:004.77(477.63)
DOI: 10.36273/2076-9555.2019.8(277).30-37

Галина Колоскова,
аспірантка ХДАК, провідний бібліотекар
бібліотеки-філії № 21 ДМКЗК ЦСПБ для дорослих,
e-mail: romantik_@i.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5311-7518>

Дніпропетровська ОУНБ як центр інтеграції інформаційних ресурсів регіону

Розглянуто діяльність Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія (ДОУНБ) як центру інтеграції інформаційних ресурсів міста й регіону. Визначено елементи інформаційного простору регіону. Досліджено цифрові ресурси, продукти та сервіси, репрезентовані на сайті ДОУНБ, з'ясовано їх роль у забезпеченні інформаційних потреб віддалених користувачів.

Здійснено порівняльний аналіз електронних ресурсів та сервісів Дніпропетровської обласної універсальної бібліотеки з інформаційними ресурсами та сервісами Вінницької, Житомирської, Кіровоградської й Миколаївської обласних універсальних наукових бібліотек (ОУНБ). Висвітлено їх сучасний стан і перспективи розвитку в контексті кількісного, якісного, змістовного та оперативного забезпечення інформаційних потреб сучасних користувачів. Зауважено, що нині ДОУНБ надає доступ до широкого спектра різноманітних електронних ресурсів і тематичних баз даних на сайті та в приміщенні бібліотеки, зокрема: БД англійською мовою *Virtual Library*; інформаційно-пошукової системи "Законодавство"; колекції патентної документації; БД економіки та права *Polpred.com*; БД *ElibraryUSA*; БД "Академік Онфайл"; електронного архіву *Libraria*; краєзнавчої електронної бібліотеки "Дніпропетровщина".

Розглянуто портал "ДніпроКультура" як ефективний інструмент поширення інформації та популяризації бібліотечного фонду, розкриття історичного й культурного потенціалу Дніпропетровщини, підтримання ініціатив, спрямованих на розвиток історичної пам'яті та збільшення туристичного потенціалу області.

Наголошено, що нині ДОУНБ — це не тільки бібліотека в традиційному середовищі регіону, а й свого роду електронний архів, який розширює можливості доступу краян до систематизованої, якісної, перевіреної інформації через мережу Інтернет.

Ключові слова: інформаційні ресурси, електронний інформаційний простір, регіон, Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека, електронний архів

Постановка проблеми. Упровадження новітніх інформаційних технологій у сучасну бібліотечну практику зумовлює потребу перегляду концепції обслуговування користувачів, розширює можливості бібліотек, що, паралельно з традиційними сервісами й послугами, забезпечують доступ до зовнішніх інформаційних ресурсів регіонального й міжнародного рівня [3]. Сучасні бібліотеки мають не тільки збирати й зберігати масиви документів на різноманітних носіях, а й створювати інформаційно-аналітичну продукцію, брати участь у

міжрегіональному обміні й формуванні єдиного інформаційного простору регіону та країни [17].

Пріоритетним завданням наукової бібліотеки насамперед є інформаційний супровід освітньої та науково-дослідної діяльності шляхом комплектування якісного бібліотечного фонду, розвитку системи власних, ліцензійних і віддалених цифрових ресурсів, фондів і сервісів, розміщених на сайтах бібліотечних установ, надання доступу до них різноманітним категоріям користувачів [20].

Отже, актуальним завданням сьогодення є дослідження функцій обласної наукової бібліотеки як осередку, що сприяє інтелектуально-духовному розвитку міста й регіону.

Мета статті — дослідити діяльність ДОУНБ як центру інтеграції інформаційних ресурсів регіону та визначити їх роль у забезпеченні потреб віддалених користувачів. Для досягнення мети виконано такі **завдання**: розглянуто елементи інформаційного простору регіону, електронні ресурси, сервіси та послуги ДОУНБ; проаналізовано та здійснено порівняльний аналіз електронних ресурсів і сервісів ДОУНБ із ресурсами й сервісами Вінницької, Житомирської, Кіровоградської та Миколаївської обласних універсальних наукових бібліотек.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема оптимізації діяльності бібліотек в умовах інформатизації нині є пріоритетною в бібліотекознавчих дослідженнях. Теоретичні аспекти розвитку цифрових ресурсів книгозбірень у сучасному інформаційному середовищі, питання термінології, методів вивчення інформації в традиційній та електронній формах, тривалого зберігання авторитетних джерел, сприяння розвитку міжкультурних комунікацій, вільного доступу до глобальних ресурсів

вивчали вітчизняні та зарубіжні бібліотекознавці, зокрема: І. Антоненко, В. Горовий, І. Давидова, В. Ільганаєва, Л. Костенко, О. Онищенко, А. Соляник, Л. Філіпова, Т. Ярошенко, А. Земсков, Т. Єременко, О. Лаврик, Т. Майстрович, Я. Шрайберг. Важливими джерелами у сфері дослідження сучасних тенденцій і перспектив розвитку електронних форм роботи бібліотек стали наукові напрацювання Г. Киричек, О. Кузьмінської, Б. Ленга, О. Луганського, І. Моргенштерна, Ч. Опенгейма, П. Орлова, Б. Розенблума, Н. Соколової, Р. Стюарта, Я. Хагерліда, Т. Шарон, Г. Шемаєвої, Т. Ярошенко.

Дослідники зосереджують увагу на вивченні та аналізі створення, функціонування, подальшого розвитку цифрових бібліотек, наукових та інформаційно-бібліотечних порталів, реферативних і повнотекстових баз даних, репозитаріїв, електронних журналів і повнотекстових копій друкованих видань тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Електронний інформаційний простір регіону — це насамперед система взаємин між виробниками, розповсюджувачами, зберігачами та користувачами інформації, тобто між усіма учасниками нинішньої системи інформаційних комунікацій, елементи якої наведено в схемі 1.

Схема 1. Елементи інформаційного простору регіону

Завдяки чітко організованим і структурованим документно-інформаційним ресурсам окремих регіонів забезпечується право користувачів на вільний доступ до інформації, регламентований чинним національним і міжнародним законодавством. Вважаємо, що на сучасному етапі доволі актуальною є проблема формування, використання й зберігання різноманітних видів бібліотечно-інформаційних ресурсів (локальних, регіональних і національних) та надання до них доступу віддаленій аудиторії.

Другою важливою проблемою регіону, пов'язаною з організацією якісного інформаційного обслуговування,

є ефективне функціонування документно-інформаційних систем (бібліотек, музеїв, архівів, органів НТІ, інформаційно-аналітичних центрів і служб), основним призначенням яких є здобуття та зберігання відповідної інформації, формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і надання потрібних відомостей за умови чіткої взаємодії між цими структурами в електронному середовищі. Саме тому маємо на меті розглянути діяльність Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки як центру інтеграції інформаційних ресурсів в електронному просторі регіону.

Нині ДОУНБ — це свого роду цифровий архів, що розширює можливості доступу суспільства до систематизованої, якісної та перевіреної інформації шляхом використання широкого спектра інтернет-ресурсів. Віддалений користувач у вільному доступі може ознайомитися з каталогами, базами даних (БД) і повнотекстовими виданнями чи дістати інформацію про послуги й заплановані заходи бібліотеки.

На сайті ДОУНБ розміщено такі види електронних інформаційних ресурсів і послуг: електронна бібліотека; БД електронної бібліотеки; електронна колекція; електронний документ; електронна копія документа, електронний еквівалент документа; імідж-каталог; електронний каталог; корпоративний каталог; вебсторінка бібліотеки; БД періодичних видань; віртуальна довідка; служба електронного доставляння документів (ЕДД); служба онлайн-замовлення літератури; віртуальна виставка.

ДОУНБ надає користувачам доступ до широкого спектра різноманітних електронних ресурсів і тематичних баз даних на сайті та в приміщенні бібліотеки, зокрема: БД англійською мовою Virtual Library; інформаційно-пошукової системи "Законодавство"; колекції патентної документації; БД економіки та права

Polpred.com; БД ElibraryUSA; БД "Академік Онфайл"; електронного архіву Libraria; краєзнавчої електронної бібліотеки "Дніпропетровщина" (схема 2).

Сайт ДОУНБ — це сучасний інформаційно-комунікаційний канал між бібліотекою та віддаленою аудиторією користувачів, що відіграє важливу роль у створенні єдиного інформаційного простору регіону. Містить найповніший перелік електронних ресурсів та послуг і пропонує інтерактивні елементи взаємодії [15].

На сайті бібліотеки розміщено 1450 сторінок різноманітного тематичного спрямування, а також повнотекстові бібліотеки, сформовані спільними зусиллями фахівців ДОУНБ. Для вивчення потреб користувачів і поліпшення якості послуг регулярно проводяться online-опитування. Паралельно з традиційними цифровими сервісами й послугами, як-от: запис до бібліотеки, пошук в електронному каталозі, замовлення літератури, ЕДД, тематичні розсилання та віртуальна довідка, запроваджено нові: мобільна версія сайту, доступ за QR-кодом до електронних джерел, сторінки з рекомендаціями, online-консультації тощо. Модернізація методів обслуговування сприяє зростанню популярності сайту та допомагає бібліотекам області в пошуку інформації для різноманітних категорій користувачів.

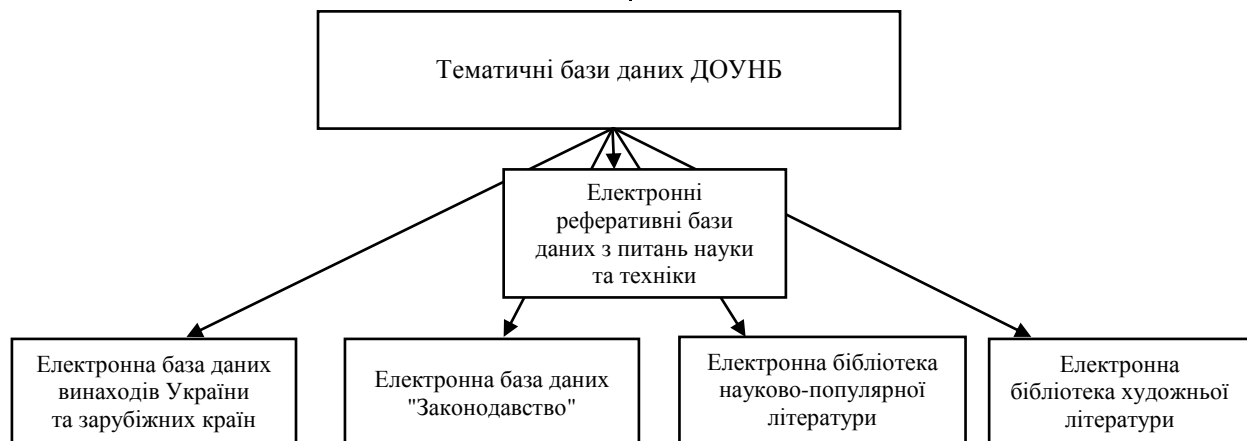

Схема 2. Тематичні бази даних ДОУНБ

ДОУНБ також пропонує розгалужену систему довідково-бібліографічного апарату (ДБА), різноманітні сервіси, що допомагають швидко орієнтуватися в інформаційному просторі [21, с. 71—72]. Віддаленій аудиторії бібліотека надає такі послуги [15]:

— пошук літератури за електронними каталогами ДОУНБ, що можуть здійснювати публічні бібліотеки області;

- замовлення літератури з фонду ДОУНБ;
- електронне доставляння документів;
- віртуальна довідкова служба;
- підписка на тематичне розсилання інформації;
- доступ до повнотекстової бібліотеки;
- доступ до е-книги через QR-код;
- індивідуальне розсилання інформації;
- рекомендаційні сервіси;
- доступ до віртуальних виставок та інших тематичних сторінок.

До новацій у забезпеченні інформаційних потреб віддалених користувачів належить автоматизована

система вибіркового розсилання інформації (АС ВРІ), впроваджена у відділі періодики ДОУНБ. АС ВРІ дає абонентам змогу отримувати сигнальну інформацію про нові видання й документи, що надійшли до фонду відділу, за постійними та разовими запитами відповідно до обраної періодичності й заявленої тематики. За потреби отримати першоджерела чи їхні копії система забезпечує оперативне виконання замовлень. До переваг цього виду обслуговування належать: повнота і оперативність наданої сигнальної інформації; гарантоване забезпечення першоджерелами чи цифровими копіями фрагментів документів у найкоротші терміни; можливість коригувати тематику постійних запитів; ретельно структуровані повідомлення [3, с. 70].

Поміж основних інформаційних ресурсів варто виокремити електронний каталог (ЕК), що охоплює такі бібліотечні продукти: базу даних книг ДОУНБ, імідж-каталог ДОУНБ, базу періодичних видань ДОУНБ, каталог періодичних видань бібліотек м. Дніпра

за поточний рік, краєзнавчу базу "Дніпропетровщина" ДОУНБ і бази книг 25 бібліотек області [21].

Електронний каталог є головним інформаційним ресурсом бібліотеки в сучасному вебпросторі. Завдяки простому й швидкому доступу в мережі, можливості мобільного пошуку інформації в зручний для користувача час, додатковим сервісам ЕК належить до найпопулярніших бібліографічних ресурсів. Від 2016 р. публічні бібліотеки області долучилися до регіонального проекту "Електронний каталог". Потужна робота з корпоративної цифрової каталогізації дає можливість скористатися документами 25 бібліотек області [19, с. 79].

Фахівці ДОУНБ проводять значну роботу з популяризації краєзнавчих ресурсів і створення повнотекстових колекцій [11, с. 45]. Зокрема, на сайті репрезентовано тематичний розділ "Дніпропетровщина", що містить матеріали про історію регіону, відомих краєзнавців, краєзнавчі установи й організації, природу та етнографію, а також власні видання бібліотеки. До значущих проектів належить і повнотекстова база даних "Електронна бібліотека Дніпропетровщина", в якій зібрано оцифровані видання, на які не поширюються положення закону про авторське право. Колекція має сприяти збереженню історичної пам'яті громади, вивченню й подальшому розвитку місцевої культури, а отже становить цінну джерельну базу для науковців, дослідників краю та широкої аудиторії [7, с. 69].

У зібранні — 421 рідкісне краєзнавче видання з різних галузей знання середини XIX — початку XX ст., які читачі мають змогу переглядати в режимі онлайн [15].

Ідентифікація представлених в електронній бібліотеці "Дніпропетровщина" матеріалів здійснюється за допомогою бібліографічного опису, анотації та гіпертекстового "Змісту" кожного документа, що дає змогу розпізнати навіть його частину. Пошук можливий за алфавітом назв журналів, окремо виділено нові надходження й найпопулярніші видання [2].

В електронній бібліотеці "Колекції" репрезентовано масиви документів "Тарас Григорович Шевченко", "Листівки з видами Єкатеринослава", "Видання ДОУНБ", "Павло Тичина", "Іван Франко", "Яворницький Дмитро Іванович", "Генрик Сенкевич", "Історія революції в Україні", "Твори письменників Дніпропетровщини" [15].

У фонді ДОУНБ зберігаються періодичні видання краю (Катеринославщини-Дніпропетровщини) за період від другої половини XIX ст. до 1941 р., які наразі в незадовільному стані, багато з них фізично зношені й за певний час з ними не можна буде працювати, хоча попит на таку літературу зростає. В цьому контексті доволі актуальним є проект зі збереження періодичних рідкісних і цінних видань та створення їх страхового фонду для майбутніх поколінь користувачів, що має назву "Історичне Придніпров'я". Електронна повнотекстова бібліотека ретроперіодики Дніпропетровської області" (реалізується від 2016 р). Його мета — створити цифрові аналоги

друкованих видань історико-культурного значення для поповнення цифрової бібліотеки "Дніпропетровщина" [15].

Доступ до зазначеного ресурсу повний і вільний у режимі читання (з функцією зручного перегляду сторінок) як у мережі Інтернет, так і з будь-якого комп'ютера установи.

Досліджувані колекції виконують насамперед пізнавальні, джерелознавчі функції, але окремі з них можуть бути орієнтовані на розв'язання комунікативних, освітніх чи дозвільних завдань [5, с. 156].

Вартий уваги і новий проект ДОУНБ "Читай — формат не має значення!", що відкриває для читачів спектр найсучасніших віртуальних послуг. Сервіс дає змогу переглянути на мобільному пристрої кілька сторінок запропонованих творів і вирішити, чи завантажувати книгу повністю. В такий спосіб бібліотечні фахівці прагнуть ознайомити читачів із колекцією найпопулярніших творів у традиційному форматі, а також із найрейтинговішими джерелами електронної повнотекстової бібліотеки. Проект базується на використанні технології розпізнавання графічного зображення QR-коду, зокрема посилання на книги розміщені на плакатах, буклетах і сайті бібліотеки [15].

Через постійне зростання обсягів інформації та потребу її швидкого й ефективного пошуку, вимоги до якості обслуговування постійно зростають. За таких умов перспективним напрямом є тісна кооперація в галузі інформаційної взаємодії, що передбачає колективне створення та використання цифрових документів. Ініціатором такої співпраці стала ДОУНБ, що нині бере участь у багатьох всеукраїнських чи міжнародних проектах, зокрема "Електронна бібліотека "Культура України", "Міжрегіональний аналітичний розпис статей" тощо [15].

Одним із важливих ресурсів, що сприяє популяризації бібліотечного фонду, є просвітницький проект "ДніпроКультура", започаткований 2016 р. і присвячений культурі цього регіону. Портал покликаний розкривати історичний та культурний потенціал краю, репрезентуючи на одному ресурсі інформацію про всі значущі туристичні об'єкти, формувати бази даних біографій визначних осіб, народжених на території Дніпропетровщини чи пов'язаних з нею, підтримувати ініціативи, спрямовані на розвиток історичної пам'яті й нарощення туристичного потенціалу області [20, с. 87].

Ресурс містить матеріали про цікаві культурно-мистецькі події Дніпропетровщини, видатних діячів творчих професій, нариси з історії міст і сіл регіону, розповіді про пам'ятки культури й природи, театри, музеї та бібліотеки. Користувачі мають можливість переглянути світліни видатних діячів, визначних пам'яток архітектури, виробів народних майстрів, ознайомитися з мультимедійною колекцією, присвяченою культурному надбанню Дніпропетровської області. Для повнішого пошуку після кожної публікації наведено бібліографію [14; 20, с. 88].

Міжрегіональний проект "Придніпровський корпоративний каталог" (ПКК), регіональний проект

"Електронний каталог", інформаційний портал "ДніпроКультура" та зведений каталог періодичних видань, які передплачують бібліотеки Дніпра, — результат корпоративної взаємодії бібліотек Дніпропетровської області зі створення спільних інформаційних ресурсів [15].

На основі даних, наведених у табл. 1, здійснено порівняльний аналіз електронних інформаційних ресурсів та сервісів ДОУНБ із ресурсами й сервісами Вінницької, Житомирської, Кіровоградської та Миколаївської ОУНБ.

Таблиця 1

**Електронні інформаційні ресурси та сервіси
обласних універсальних наукових бібліотек України**

ОУНБ України	Електронний каталог	Імідж-каталог	База даних	Електронний документ	Електронна колекція	Краєзнавча електронна колекція	Краєзнавчі електронні видання	Електронний фонд	Електронна бібліотека	Електронна колекція патентної документації	Електронний еквівалент документа	Віртуальна виставка літератури	База даних періодичних видань	Ліцензійні електронні інформаційні ресурси	Вебсайт бібліотеки	Вебсторінка бібліотеки	Депозитарій	Віртуальна довідка	Служба ЕДД	Служба онлайн-замовлення літератури
Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва	+	+	+	+	+	+	+	+	+	—	+	+	+	+	+	+	+	+	—	—
Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Ольжича	+	—	+	+	+	+	+	+	+	—	+	+	—	+	+	+	+	+	—	—
Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського	+	—	+	+	+	+	+	+	+	—	+	+	—	+	+	+	—	+	—	—
Миколаївська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирява	+	—	+	+	+	+	+	+	+	—	+	+	—	+	+	+	—	+	—	—

Відомості, наведені в табл. 1 та аналіз присутності вітчизняних ОУНБ в мережі Інтернет, свідчать про те, що всі установи мають бібліотечні сайти, вебсторінки в соціальних мережах, електронні каталоги, картотеки, бази даних періодичних видань, електронні бібліотеки та колекції, краєзнавчі ресурси, пропонують послуги віртуальної довідки. Сервіс електронного доставляння документів, онлайн-замовлення літератури та електронну колекцію патентної документації на CD-ROM-дисках надає тільки Дніпропетровська ОУНБ [15]. Депозитарій електронних видань наявні на сайтах Дніпропетровської та Житомирської ОУНБ, імідж-каталоги — Вінницької та Дніпропетровської ОУНБ.

Доволі цікавим і корисним ресурсом вважаємо проєкт "Цифрова бібліотека", розміщений на сайті Кіровоградської обласної універсальної бібліотеки ім. Д. І. Чижевського [9]. Портал надає вільний доступ до рідкісних і сучасних фондів закладу [9], творів місцевих письменників, а також авторів із всієї України винятково за їх власним бажанням і за умови підписання угоди на публікацію. Нині "Цифрова біб-

ліотека" налічує майже 15 Гб даних і надає доступ до творів 164 індивідуальних та 55 колективних авторів. Бібліографічна база даних "Цифрової бібліотеки" охоплює майже 700 об'єктів — описи окремих друкованих творів і колекцій, що містять від кількох десятків до кількох тисяч артефактів [1; 9].

Відзначимо також і електронний депозитарій "ЛІВО" (ЕД "ЛІВО") — ресурс відкритого доступу до оцифрованих документів Житомирської ОУНБ ім. О. Ольжича [6]. Депозитарій створений 2013 р. із метою консолідації колекцій оцифрованих краєзнавчих, цінних і рідкісних видань і надання до них вільного доступу. Нині налічує 114 документів і складається з 4 частин: повнотекстової бази друкованих творів авторів Житомирської області та книг про Житомирщину, колекції оцифрованих періодичних краєзнавчих видань, колекції оцифрованих цінних та рідкісних видань, бази аналітико-методичних і бібліографічних видань бібліотеки. Відбір документів для розміщення в ЕД "ЛІВО" здійснюється за принципом актуальності, наукової новизни, історизму, краєзнавчого аспекту [6]. Розміщення матеріалів в ЕД

"ЛІВО" відбувається згідно із законодавством про авторське право. Оцифруванню підлягають видання, на які не поширюється дія закону про авторське право, нормативно-правових актів із питань авторського права та суміжних прав (у разі надання дозволу автором чи особою, котра має відповідні права) чи на які закінчився термін дії авторського права [6].

Меню віртуальної довідки, розміщеної на сайті Житомирської обласної універсальної бібліотеки, складається з таких категорій: 1) "Запитай у методиста" — форум призначений для відповідей на запитання щодо методичного забезпечення діяльності бібліотек; 2) електронні ресурси — підфоруми: "Електронний каталог", "Електронна бібліотека ЛІВО"; 3) ресурсно-інформаційні центри — підфоруми: "Вікно в Америку", "Інклюзивний читальний зал", "Регіональний тренінговий центр "Бібліоміст"; 4) "Загальне обговорення" тощо [6].

У межах статті розглянуто лише незначну частину інформаційних ресурсів, продуктів, послуг і сервісів на сайтах ОУНБ України, проте регіональні бібліотеки постійно працюють над їх вдосконаленням, досліджують і впроваджують передовий досвід роботи вітчизняних та закордонних книгозбірень.

Висновки. Досліджено цифрові ресурси та сервіси ДООУНБ як центру інтеграції інформаційних ресурсів в електронному просторі регіону. За результатами компаративного аналізу електронних інформаційних ресурсів, сервісів і послуг ДООУНБ та Вінницької, Житомирської, Кіровоградської та Миколаївської ОУНБ визначено, що найбільший потенціал має Дніпропетровська ОУНБ, а її колектив постійно вдосконалює роботу зі створення, формування, використання, надання власних і ліцензійних електронних інформаційних ресурсів, продуктів, сервісів та послуг різноманітним категоріям користувачів. Досвід роботи, аналіз річних інформаційно-аналітичних звітів, матеріалів науково-практичних конференцій, статистика перегляду сайту ДООУНБ, спілкування з фахівцями установи свідчать про те, що сьогодні бібліотека є осередком консолідації численних баз даних у традиційному та електронному форматах, що найповніше репрезентують інформаційний простір регіону. Вдосконалення сервісів та послуг головної книгозбірні Дніпропетровщини сприятиме нарощенню бібліотечно-інформаційного потенціалу міста, зміцненню позицій краю в культурно-освітній, економічній і духовній сферах.

Список використаної літератури

1. Андрійченко Н. Електронні сервіси та електронні ресурси ОУНБ ім. Д. І. Чижевського: вебсайт / Н. Андрійченко, Г. Нікітіна. — Режим доступу: <http://library.kr.ua/bibsprava/elservisy.pdf>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
2. Браславська І. Електронна бібліотека краєзнавчих періодичних видань: сучасний формат створення, поповнення та використання / І. Браславська // Публічні бібліотеки Дніпропетровщини в системі збереження історичної пам'яті громади, вивчення і розвитку місцевої культури : матеріали міжвід. наук.-практ. конф. 2016 р. — Дніпро : ДООУНБ, 2016. — С. 109—112. — Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/collection/?pbr=95#javascript:void>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
3. Браславська І. М. Інформаційно-бібліографічне обслуговування віддалених користувачів / І. М. Браславська // Бібліотеки Дніпропетровщини в інформаційно-технологічному середовищі: регіональні проекти, ресурси, сервіси : матеріали міжвід. наук.-практ. конф. — Дніпро : ДООУНБ, 2018. — С. 77. — Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/collections/index.php?pbr=144>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
4. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тимирязєва: вебсайт. — Режим доступу: <https://library.vn.ua/>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
5. Гиляревский Р. С. Электронные документы: создание и использование в публичных библиотеках : справочник / Р. С. Гиляревский, Г. Ф. Гордукалова. — Санкт-Петербург, 2007. — 664 с. — Режим доступа: <http://library.khpg.org/files/docs/1467551263.pdf>. — Загл. с экрана (дата обращения: 10.07.19)
6. Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Ольжича: вебсайт. — Режим доступу: <http://www.lib.zt.ua/>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
7. Зюлева Ю. Формування краєзнавчих знань в цифровому середовищі. Огляд сторінок сайтів і блогів бібліотек регіону / Ю. Зюлева // Публічні бібліотеки Дніпропетровщини в системі збереження історичної пам'яті громади, вивчення і розвитку місцевої культури : матеріали міжвід. наук.-практ. конф., 29 лист. 2016 р. — Дніпро : ДООУНБ, 2016. — С. 69. — Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/collection/?pbr=95#javascript:void>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
8. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства : [монографія] / [О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, В. М. Горовий, В. І. Попик, Л. Й. Костенко, К. В. Лобузін, Н. Ф. Самохіна, Н. Ю. Каліберда, Т. В. Добко, Г. І. Солоїденко, Т. Л. Кулаковська, Л. А. Чупріна, А. В. Матвійчук, М. О. Кудінов, Л. М. Яременко] ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : НБУВ, 2011. — 247 с.
9. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського: вебсайт. — Режим доступу: <http://library.kr.ua/>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
10. Колоскова Г. В. Публичная библиотека как социокоммуникационный центр информации в электронном пространстве крупного города / Г. В. Колоскова // Культура: теория и практика. — 2019. — 1 (28). — Режим доступа: <http://theologyofculture.ru/issues/102/1202/>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
11. Колоскова Г. В. Електронні колекції документів як складник бібліотечно-інформаційного потенціалу м. Дніпра / Галина Колоскова // Вісник Книжкової палати. — 2019. — № 1. — С. 30—35.
12. Колоскова Г. В. Інформаційна інфраструктура як основа бібліотечно-інформаційного потенціалу м. Дніпра / Галина Колоскова // Вісник Книжкової палати. — 2019. — № 3. — С. 41—47.

13. Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека: вебсайт. — Режим доступу: <http://www.reglibrary.mk.ua/index.php/elektronna-biblioteka-mistsevikhvidan/elektronna-biblioteka-mistsevikh-vidan-v-tekstovomu-formati>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
14. Портал "ДніпроКультура": вебсайт. — Режим доступу: <https://www.dnipro.lib.dp.ua/>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
15. КЗК ДОУНБ ім. Первочителів слов'янських Кирила та Мефодія: вебсайт. — Режим доступу: <http://libr.dp.ua>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
16. Столяров Ю. Н. Електронний бібліотечний фонд: вебсайт / Ю. Н. Столяров. — Режим доступу: http://www.rba.ru/content/activities/section/12/mag/mag05/3.php?паркa=12&id_sec=1. — Загл. с екрана (дата звернення: 10.07.19).
17. Тітова Н. М. Провідна роль ДОУНБ у формуванні єдиного інформаційного простору регіону / Н. М. Тітова // Бібліотеки Дніпропетровщини в інформаційно-технологічному середовищі: регіональні проекти, ресурси, сервіси : матеріали міжвід. наук.-практ. конф. — Дніпро : ДОУНБ, 2018. — Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
18. Цифрова бібліотека Кіровоградської ОУНБ ім. Д. І. Чижевського: вебсайт. — Режим доступу: <http://library.kr.ua/elib/>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
19. Шевченко О. В. Електронні ресурси — дієвий інструмент просування читання / О. В. Шевченко // Бібліотеки Дніпропетровщини в інформаційно-технологічному середовищі: регіональні проекти, ресурси, сервіси : матеріали міжвід. наук.-практ. конф. — Дніпро : ДОУНБ, 2018. — С. 77. — Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
20. Шилкіна М. В. Проект "ДніпроКультура" як інструмент активізації краєзнавчого книжково-документального фонду ДОУНБ / М. В. Шилкіна // Бібліотеки Дніпропетровщини в інформаційно-технологічному середовищі: регіональні проекти, ресурси, сервіси : матеріали міжвід. наук.-практ. конф. — Дніпро : ДОУНБ, 2018. — С. 86. — Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).
21. Ясько О. Г. Інформаційно-сервісні запити користувачів ДОУНБ on-line / О. Г. Ясько // Бібліотеки Дніпропетровщини в інформаційно-технологічному середовищі: регіональні проекти, ресурси, сервіси : матеріали міжвід. наук.-практ. конф. — Дніпро : ДОУНБ, 2018. — С. 72. — Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. — Назва з екрана (дата звернення: 10.07.19).

Galina Koloskova
Dnipropetrovsk RUSL as a center for integration
of information resources of the region

Considered Dnipropetrovsk Regional Universal Scientific Library named after the primary teachers of the Slavic Cyril and Methodius (DRUSL) as a center for the integration of information resources in the electronic space of the city and the region as a whole. Elements of the electronic information space of the region are determined. The electronic resources, products and services presented on the DRUSL website are explored, their role in meeting the information needs of a remote audience is determined.

A comparative analysis of electronic resources and services of the Dnipropetrovsk Regional Universal Library with information resources and services of Vinnytsia, Zhytomyr, Kirovograd and Nikolaev regional universal scientific libraries of Ukraine is carried out. Their current state and development prospects are determined in order to quantitatively, substantively and promptly meet the information needs of modern users and the prospects for further research. It is noted that at the moment DRUSL provides users with access to a wide range of various electronic resources and thematic databases on the site and in the library premises, in particular: DB in English Virtual Library; Legislative Information Search Engine; collections of patent documents; DB of Economics and Law Polpred.com; DB ElibraryUSA; DB "Academic Onfile"; the Libraria electronic archive; local libraries "Dnipropetrovsk region".

The portal "DniproCulture" is considered as an effective tool for disseminating information and promoting the library fund, unveiling the historical and cultural potential of Dnipropetrovsk region, supporting initiatives aimed at developing the historical memory and increasing the tourist potential of the region.

It is emphasized that nowadays DRUSL is not only a library in the traditional environment of the region, but also a kind of electronic archive that expands the access of the citizens to systematic, high quality, verified information through the Internet.

Keywords: *information resources, electronic information space, region, Dnipropetrovsk regional universal scientific library*

References

1. Andriyichenko N., Nikitina G. (2019) Electronic services and electronic resources OUNB im. D. I. Chizhevsky. Available at: <http://library.kr.ua/bibsprava/elservisy.pdf>. [Accessed 07.10. 2019].
2. Braslavka I. (2016) Elektronna biblioteka krayeznavchih periodichnih vidan: suchasnij format stvorenniya, popovneniya ta vikoristannya. In: *Publichni biblioteki Dnipropetrovshini v sistemi zberezhennya istorichnoyi pam'yati gromadi, vivchennya i rozvitku miscevoyi kulturi*, pp. 109—112. Available at: <https://www.lib.dp.ua/collection/?pbp=95#javascript:void>. [Accessed 07.10. 2019].
3. Braslavka I. M. (2018). Informacijno-bibliografichne obslugovuvannya viddaleni koristuvachiv. In: *Biblioteki Dnipropetrovshini v informacijno-tehnologichnomu seredovishi: regionalni proekti, resursi, servisi*, p. 77. Available at: <https://www.lib.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. [Accessed 07.10. 2019].
4. Vinnicka oblasna universalna naukova biblioteka im. K. A. Timiryazyeva, (2019). Official Website. [online]. Available at: <https://library.vn.ua/>. [Accessed 07.10. 2019].
5. Gilyarevsky R. S., Gordukalova G. F. (2007). Elektronnye dokumenty: sozdanie i ispolzovanie v publichnyh bibliotekah. Available at: <http://library.khpg.org/files/docs/1467551263.pdf>. [Accessed 07.10. 2019].
6. Zhitomirska oblasna universalna naukova biblioteka im. O. Olzhicha, (2019). Official Website. [online]. Available at: <http://www.lib.zt.ua/>. [Accessed 07.10. 2019].

7. Zyuleva Yu. (2016). Formuvannya kraysnavchih znan v cifrovomu seredovishi. Oglyad storinok sajtiv i blogiv bibliotek regionu, (2016). *Publichni biblioteki Dnipropetrovshini v sistemi zberezheniya istorichnoyi pam'yati gromadi, vivcheniya i rozvitku miscevoyi kulturi*. Dnipro: DOUNB, p. 69. Available at: <https://www.libr.dp.ua/collection/?pbp=95#javascript:void>. [Accessed 07.10. 2019].
8. Onishenko O. S. and others, (2011). Elektronni informacijni resursi bibliotek u pidnesenni intelektualnogo i duhovnogo potencialu ukrayinskogo suspilstva. Kiyiv: NBUV.
9. Kirovogradska oblasna universalna naukova biblioteka im. D. I. Chizhevskogo, (2019). Official Website. [online] Available at: <http://library.kr.ua/>. [Accessed 07.10. 2019].
10. Koloskova G. V. (2019). Publichnaya biblioteka kak sociokommunikacionnyj centr informacii v elektronnom prostranstve krupnogo goroda. *Kultura: teoriya i praktika*, 1 (28). Available at: <http://theoryofculture.ru/issues/102/1202/>. [Accessed 07.10. 2019].
11. Koloskova G. V. (2019). Elektronni kolekciji dokumentiv yak skladnik bibliotechno-informacijnogo potencialu m. Dnipra. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 1, pp. 30—35.
12. Koloskova G. V. (2019). Informacijna infrastruktura yak osnova bibliotechno-informacijnogo potencialu m. Dnipra. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 3, pp. 41—47.
13. Mikolayivska oblasna universalna naukova biblioteka, (2019). Available at: <http://www.reglibrary.mk.ua/index.php/elektronna-biblioteka-mistsevikhvidan/elektronna-biblioteka-mistsevikh-vidan-v-tekstovomu-formati>. [Accessed 07.10. 2019].
14. Portal "DniproKultura", (2019). Available at: <https://www.dnipro.lib.dp.ua/>. [Accessed 07.10. 2019].
15. KZK DOUNB im. Pervouchiteliv slov'yanskih Kirila ta Mefodiya, (2019). Available at: <http://libr.dp.ua>. [Accessed 07.10. 2019].
16. Stolyarov Yu. N. (2019). Elektronnyj bibliotechnyj fond. Available at: http://www.rba.ru/content/activities/section/12/mag/mag05/3.php?papka=12&id_sec=1. [Accessed 07.10. 2019].
17. Titova N. M. (2018). Providna rol DOUNB u formuvanni yedinogo informacijnogo prostoru regionu. *Biblioteki Dnipropetrovshini v informacijno-tehnologichnomu seredovishi: regionalni proekti, resursi, servisi*. Dnipro: DOUNB. Available at: <https://www.libr.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. [Accessed 07.10. 2019].
18. Cifrova biblioteka Kirovogradskoyi OUNB im. D. I. Chizhevskogo, (2019). Available at: <http://library.kr.ua/elib/>. [Accessed 07.10. 2019].
19. Shevchenko O. V. (2018). Elektronni resursi — diyevij instrument prosuvannya chitannya. *Biblioteki Dnipropetrovshini v informacijno-tehnologichnomu seredovishi: regionalni proekti, resursi, servisi*. Dnipro: DOUNB, p. 77. Available at: <https://www.libr.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. [Accessed 07.10. 2019].
20. Shilkina M. V. (2018). Proekt "DniproKultura" yak instrument aktivizaciyi kraysnavchogo knizhkovu-dokumentalnogo fondu DOUNB. *Biblioteki Dnipropetrovshini v informacijno-tehnologichnomu seredovishi: regionalni proekti, resursi, servisi*. Dnipro: DOUNB, p. 86. Available at: <https://www.libr.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. [Accessed 07.10. 2019].
21. Yasko O. G. (2018). Informacijno-servisni zapiti koristuvachiv DOUNB on-line. *Biblioteki Dnipropetrovshini v informacijno-tehnologichnomu seredovishi: regionalni proekti, resursi, servisi*. Dnipro: DOUNB, p. 72. Available at: <https://www.libr.dp.ua/collections/index.php?pbp=144>. [Accessed 07.10. 2019].

Надійшла до редакції 18 липня 2019 року

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

УДК 378.6:008](477.54-25)ХДАК(091)
DOI: 10.36273/2076-9555.2019.8(277).37-42

Василь Шейко,

доктор історичних наук, ректор ХДАК, професор, дійсний член
Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України,
e-mail: rector-2@ic.ac.kharkov.ua

Наталія Кушнарєнко,

доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи ХДАК, професор,
заслужений працівник культури України,
e-mail: lata@ic.ac.kharkov.ua

Фундатор вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України

Висвітлено 90-річну історію та сьогоднішню Харківської державної академії культури (ХДАК) — фундатора й лідера вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України. Увагу акцентовано на вагомих здобутках освітньої, наукової, управлінської та творчої діяльності.

Розглянуто етапи організаційних перетворень ХДАК та сформульовано його науково-педагогічний склад. Висвітлено особливості освітньо-наукового процесу, який нині охоплює 25 професійних програм. Зауважено, що від 2016 р. ХДАК здійснює підготовку кадрів на третьому (освітньо-науковому) рівні докторів філософії з чотирьох наукових галузей і спеціальностей. Наголошено, що Академія має багаторічний плідний досвід підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в аспірантурі й докторантурі, зокрема на початок 2015 р. у ХДАК діяла аспірантура з дев'яти наукових спеціальностей. Наведено статистичні показники наукової продуктивності викладачів і публікаційної активності аспірантів, докторантів, студентів. Розглянуто особливості організації науково-дослідної діяльності студентів як у межах випускових кафедр, факультетів, так і в Академії загалом. Відзначено, що одним із вагомих досягнень ХДАК є